

Congres NVGP
vrijdag 27 maart 2020

Splijting en integratie

in therapiegroepen, behandelmilieus
organisaties en samenleving

Antropia, Cultuur- en Congrescentrum
Hoofdstraat 8, 3972 LA Driebergen

Georganiseerd door de Nederlandse vereniging voor groepsdynamica en
groepspsychotherapie (NVGP)

Splijting en integratie

In therapiegroepen, behandelmilieus, organisaties en de samenleving

De wereld waarin we leven kun je vanuit verschillende invalshoeken bekijken. Je kunt het zien als een plek waar je lol kunt maken, waar je geld kunt verdienen of waar je vooral energie steekt in de zorg voor je kinderen of voor je ouders op leeftijd. Anderen worden misbruikt, afgewezen en reageren met woede en/of achterdocht. Splijting is een van de centrale afweermechanismes bij de borderline problematiek terwijl integratie een van de belangrijkste helende factoren is. Groepstherapeuten kijken in hun therapiegroepen naar dynamiek, verbinding, betekenis en hebben oog voor parallelprocessen met teams, organisaties en de samenleving.

De congrescommissie heeft zich de vraag gesteld in hoeverre alles wat zich in de wereld afspeelt, zoals toenemend nationalisme, het uitsluiten van migranten en vluchtelingen, via het fenomeen van het parallel-proces zich ook voordoet in onze GGZ-instellingen, onze behandelafdelingen, onze behandelteams en onze therapiegroepen. In dit NVGP-congres zal een aantal hoofdsprekers u meenemen in hun reflecties over dit onderwerp. Nelleke Nicolai, Sandra Schruijer, Bill Roller en Dirk de Wachter zullen ingaan op splijting en integratie met betrekking tot de verschillende niveaus van het individu, groepen, organisaties en de samenleving. De workshophouders bieden u een kijkje in de wijze waarop zij in hun praktijk omgaan met splijting en integratie. In een gevarieerd aanbod is er onder andere aandacht voor: vaktherapie, ervaringsgericht werken met persoonlijkheidsstoornissen vanuit de MBT, omgaan met splitsing in groepen, teams en (GGZ) organisaties, splijting bij adolescenten in klinische behandelgroepen en de co-therapie relatie.

De hoofdspreker en verzorger van de masterclass is dit jaar de Amerikaan Bill Roller, een psychotherapeut die zijn sporen heeft verdiend in de systeem- en groepspsychotherapie en die zich al jaren bezig houdt met het zondebokfenomeen. Hij zal een lezing geven over de ethische vraagstukken in onze samenlevingen en het omgaan met een zondebok en aansluitend een masterclass leiden waarin hij het herkennen en bewerken van het zondebokfenomeen illustreert. De middag voorafgaand aan het congres zal hij hierover tevens een preconference workshop geven in Utrecht.

Wij wensen u een inspirerende dag toe.

De Congrescommissie:
Salvatore Vitale, voorzitter
Pierre Sebregts
Wubbo Scholte
Niels Tinga

PROGRAMMA

- 09.00 – 09.30 Inschrijving
- 09.30 – 09.35 **Welkom door dagvoorzitters**
Klaartje van Hest en Marc Daemen
- 09.35 – 09.45 **Opening door**
José van Reijen, voorzitter NVGP
- 09.45 – 10.30 **Splitsen en splijten**
Nelleke Nicolai ▶
- 10.30 – 11.15 **Het werken met verschil in inter-organisationale samenwerking: een groepsdynamisch perspectief**
Sandra Schruijer ▶
- 11.15 – 11.45 Koffie- of theepauze
- 11.45 – 13.00 **Workshops**
- 13.00 – 14.00 Lunch
- 14.00 – 14.45 **L'homme engagé: A Clinician's Lifetime Engagement with Ethics**
Bill Roller ▶
- 14.45 – 16.00 **Masterclass: Understanding of the functioning of scapegoating in both group and society**
Bill Roller ▶
- 16.00 – 16.15 Koffie- of theepauze
- 16.15 – 17.00 **De maatschappij als patiënt?**
Dirk de Wachter ▶
- 17.00 – 17.15 **Afsluiting door de dagvoorzitters**
- Vanaf 17.15 Borrel

MASTERCLASS

door **Bill Roller**

Na zijn lezing zal Bill Roller verder ingaan op het zondebokfenomeen en dit illustreren in zijn masterclass. In 75 minuten zal hij aan de hand van twee groepen vrijwilligers laten zien in een demonstratie en een rollenspel hoe om te gaan met de zondebok en hoe deze te betrekken bij de groep. In de eerste groep demonstreert hij hoe de zondebokleider kan worden geïntegreerd in de groep. In de tweede groep zal hij aan de hand van een rollenspel laten zien hoe de taakleider de agressie van de zondebok richting een groepslid kan stoppen door alle groepsleden te laten reageren op het trauma wat er uitgeleefd wordt. Het onderscheid tussen deze twee fenomenen is van belang in het begrijpen van de zondebok in groepen, maar ook in de maatschappij.

PRECONFERENCE WORKSHOP

met **Bill Roller**
donderdag 26 maart 2020

Op donderdag 26 maart vindt van 12.30 tot 17.00 uur in Utrecht een preconference workshop plaats met Bill Roller. Het specifieke onderwerp van deze preconference workshop sluit aan bij het thema van het congres en betreft "Confronting Aggressive Scapegoating in groups and society." Met behulp van acht deelnemers uit de zaal, zal hij samen iets van de groepsdynamiek van het Berkeley Civic Courage and Heroism Experiment herhalen. Dit experiment werd door Bill Roller uitgevoerd in 2014 en richt zich op de rol van de taakleider in het omgaan met de agressie vanuit de zondebok en de agressie gericht aan de zondebok in groepen. Deelnemers aan de preconference workshop zullen ervaringsgericht met het thema de zondebok aan de slag gaan. Deze preconference workshop is zowel geschikt voor ervaren groepstherapeuten als nieuwkomers in het werken met groepen of voor hen die interesse hebben in het snijvlak van groepsdynamica en sociale- en maatschappelijke thema's en oplossingen. Er is vanwege de interactieve en ervaringsgerichte opzet plaats voor maximaal 50 deelnemers, waardoor op tijd aanmelden dus noodzakelijk is!

NB De voertaal van de lezing, de masterclass en de preconference workshop door Bill Roller is Engels.

LEZINGEN

Nelleke Nicolai

Splitsen en splijten

Splitsen is het meest bekend als afweermecanisme; je haalt op basis van gedrag en attributies aspecten van iemand uit elkaar, maakt de ene puur goed en de ander puur slecht. Het resultaat is een snelle afwisseling van idealisering en devaluering. Splitsen kan ook een interpersoonlijk proces zijn. Het treedt regelmatig op in systemen en groepen: het bekendste is het zondebokmechanisme. Een persoon of groep deugt niet en de rest dus wel. In een ander perspectief is splitsen eerder een vooraf gegeven dual proces van denken en ervaren dat pas in de loop van de ontwikkeling geïntegreerd kan worden, maar dus ook kan terugvallen. Bijvoorbeeld in tijden van stress, geweld of maatschappelijke onrust. In de lezing zal zij "splitsen" toelichten vanuit de theorie van Freud, Klein en Bion. Stress, groepsprocessen, maar ook propaganda en dreiging kan mensen er snel toebrengen de Ander als slecht te beschouwen en zich achtervolgd te voelen. In haar lezing gaat Nelleke Nicolai dieper in op deze mechanismen.

Sandra Schruijer

Het werken met verschil in interorganisationele samenwerking: een groepsdynamisch perspectief

In deze lezing vertelt Sandra Schruijer over de groepsdynamiek van samenwerking over de organisatiegrenzen heen. Samenwerking wordt aangegaan juist omdat organisaties verschillende competenties, identiteit en belangen hebben en de wens bestaat elkaar waarde toe te voegen in het realiseren van een gemeenschappelijk doel. Maar het werken met verschil is (emotioneel) niet eenvoudig – verschil wordt vaak uitvergroot dan wel genegeerd. Sandra Schruijer zal de groepsdynamiek schetsen aan de hand van praktijkvoorbeelden en ingaan op de vraag wat er voor nodig is om te kunnen kapitaliseren op verschil en zo interorganisationele samenwerking mogelijk te maken.

Bill Roller

L'homme engagé: A Clinician's Lifetime Engagement with Ethics

In zijn lezing gaat Bill Roller in op de ethische vraagstukken in de samenleving die vragen om acties en het bewustzijn van burgers. Het wereldwijd tot zondebok maken van vluchtelingen en migranten en de doorgaande planning van kernoorlogen zijn twee voorbeelden van ethische vraagstukken. Als therapeuten hebben we de plicht om agressieve zondebokfenomenen in onze therapiegroepen en in de landen en culturen waarin we leven bewust te worden en zoveel mogelijk te stoppen.

Dirk de Wachter

De maatschappij als patiënt?

Dirk de Wachter zal de dag afsluiten met een lezing over de maatschappij. Tegenover het materialistisch reductionisme van de huidige psychiatrie durven we een contextuele visie te stellen, waarin de symptomen van de patiënt een teken zijn van de tijd. Hij bespreekt processen als splitsing, vernietsing, onvoorspelbaarheid, eenzaamheid en impulsiviteit in een breder maatschappelijk kader en hoopt ook een aanzet te geven tot hoopvolle kenteringen.

PERSONALIA

Nelleke Nicolai, psychiater-psychotherapeut. Werkzaam in de eigen praktijk als supervisor, leertherapeut psychoanalyticus.

Sandra Schruijer, hoogleraar Organisatiepsychologie aan TIAS, hoogleraar organisatiewetenschap aan de Utrecht University School of Governance, Utrecht University, Directeur Professional Development Int. B.V. Zij verzorgt onderwijs op gebied van samenwerking tussen organisaties, organisatieverandering en -ontwikkeling en leiderschap. Haar onderzoek richt zich op het begrijpen van de sociale dynamiek van multipartijensamenwerking, zoals de rol van diversiteit, vertrouwen, en conflict.

Bill Roller, relatie- en gezinstherapeut en psychotherapeut. Werkzaam als organisatie consultant in zijn eigen praktijk in Berkeley, California. In 2017 publiceerde hij samen met Philip Zimbardo, bekend van het Stanford prison experiment, in the International journal of group psychotherapy over The Berkeley Civic Courage and Heroism Experiment: The Group Dynamics of Individuals Acting in Concert to Advance Ethical Goals in the Public Interest. Bill Roller is tevens oprichter en voorzitter van the Berkeley Group Therapy Education Foundation, een non-profit organisatie die zich heeft toegelegd op het onderwijzen van het publiek in het doel en de waarden van de groepstherapie en het ontwikkelen van programma's en materialen voor het trainen van groepspsychotherapeuten.

Dirk de Wachter is psychiater-psychotherapeut, professor aan de KU Leuven en diensthoofd systeem- en gezinstherapie aan het Universitair Psychiatrisch Centrum van de K.U. Leuven. Hij is opleider en supervisor in de gezinstherapie in verschillende centra in binnen- en buitenland. Voor het brede publiek is hij bekend van zijn bestseller Borderline Times (2012) en zijn overige boeken Liefde (2014), de Wereld van de Wachter (2019) en zijn meest recente boek de Kunst van het ongelukkig zijn (2019).

WORKSHOPS

Nr. 1: Het is gesplitst voordat je er erg in hebt

Door Jackie Heideman en Lisanne Pronk-Kas

In deze workshop wordt via verschillende oefeningen uit de drama- en muziektherapie de verschillende bewegingen in groepen van onbewust naar bewust ervaren. Aan de hand van verschillende werkvormen gericht op thema's uit de groep, ervaren deelnemers aan den lijve wat vaktherapie kan doen in het omgaan met het proces van splitting in de therapiegroep. Met een (eventueel) door de deelnemers meegebrachte casus waarbij splitting een rol speelt wordt door middel van een muzikale sculptuur deze casus vormgegeven en muzikaal weergegeven. Middels dramatherapie wordt op de thema's die in de muziek boven komen in gegaan. Door deze uit te vergroten worden vervolgens nieuwe mogelijkheden ontdekt om mee verder te gaan.

Nr. 2: Functioneel Subgroepen; de basisinterventie van System Centred Therapy

Door Berry Trip

In deze workshop maak je kennis met Functioneel Subgroepen. Deze werkvorm is ontwikkeld door wijlen dr. Yvonne Agazarian, stichter van System Centred Therapy & Institute te Philadelphia. Centraal thema is het integreren van verschillen, zodat het systeem(groep/team) zich kan blijven ontwikkelen en vernieuwen. Iedereen is een stem voor het systeem en elk verschil is van belang als informatie voor de groep. Subgroepen als werkvorm kenmerkt zich door eerst te reflecteren, zowel inhoudelijk als emotioneel, waarmee een subgroep werkt rondom een thema. Heeft deze subgroep voldoende gewerkt, dan komt er ruimte in de groep voor een verschil: een ander onderwerp dat leeft in de groep. Een volgende subgroep start dan met werken. Je leert de basisprincipes van sub-groepen kennen.

Nr. 3: Ervaringsgerichte werkvormen bij persoonlijkheidsproblematiek

Door Coriene ten Kate en Berrith Augustus

Deze workshop gaat over werken in een op mentaliseren bevorderende gerichte groep met non verbale werkvormen. In deze workshop maak je kennis met de verschillende werkvormen en is er aandacht voor hoe je deze zelf kan toepassen. De deelnemers gaan aan de slag met ervaringsgerichte oefeningen om zo meer zicht te krijgen op wat werkt in groepen voor mensen met (ernstige) persoonlijkheidsproblematiek.

Nr. 4: Elk voordeel heeft zijn nadeel

Door Cor van Geffen en Marian Timmermans

Deze workshop heeft als ondertitel "De moeite om met splitsing in groepen te werken", waarbij de deelnemers het fenomeen 'splitsing' verkennen als een verdedigingsmechanisme tegen interne conflicten in groepen. De rol van het onbewuste in groepen en organisaties komt aan de orde met behulp van modellen uit de Transactionele Analyse. De ervaring in deze workshop leidt naar concrete handvatten om splitsing in groepen te benutten c.q. waar nodig te integreren. Het concept van 'grenzen in groepen' is een typisch TA concept om te kijken naar organisaties en groepen. Het (h)erkennen van die grenzen, het onderzoeken van die grenzen op doorlaatbaarheid, en het vestigen van gezonde grenzen biedt mogelijkheden voor integratie. In de workshop werken we met voorbeelden uit de praktijk.

PERSONALIA vervolg

Klaartje van Hest, klinisch psycholoog, psychotherapeut. Senior schematherapeut, groepstherapeut NVGP, cognitief gedragstherapeut. Werkzaam bij Antes: deeltijd verlaving en persoonlijkheid.

Marc Daemen, klinisch psycholoog en P-opleider. Werkzaam bij GGZ Westelijk Noord-Brabant.

José van Reijen, klinisch psycholoog, psychotherapeut. Supervisor, cursusgever en leertherapeut NVGP, NVP en VGct. (Hoofd-) docent groepspsychotherapie, supervisie, werkbegeleiding en leertherapie bij Rinogroep en RCSW. Voorzitter NVGP.

Jackie Heideman, muziektherapeut. Werkzaam bij de Viersprong te Halsteren.

Lisanne Pronk-Kas, dramatherapeut. Werkzaam bij De Viersprong te Halsteren.

Berry Trip, bewegings- en reïntegratiedeskundige. Werkzaam bij Winnock.

Coriene ten Kate, klinisch psycholoog. Werkzaam bij GGZ Rivierduinen te Voorhout.

Berrith Augustus, verpleegkundige. Werkzaam bij GGZ Rivierduinen te Voorhout.

Cor van Geffen, coach, facilitator teamontwikkeling, trainer en opleider. Werkzaam bij Artha inspireert en opleider bij TA academie Soesterberg en bij Nyenrode Universiteit TA met als specialisme TA in organisaties.

Marian Timmermans, coach en procesbegeleider. Werkzaam bij Marian Timmermans Consult gevestigd te Venray, TA academie Soesterberg en The Berne Institute Kegworth (UK): TA opleider (specialisme: TA in organisaties).

WORKSHOPS vervolg

Nr. 5: Hoe een behandelteam gehecht kan blijven?

Door Lenny de Pooter

In de workshop zal het gaan over splinging in klinische groepen voor adolescenten en het verband met de hechting van elk persoonlijk individu. Daarnaast worden parallelprocessen besproken binnen de behandelgroep en het behandelteam, aan de hand van eigen ervaringen in teams en behandelrelaties. Deze thema's worden verduidelijkt aan de hand van theoretische ondersteuning en herstellende groepstechnieken mede vanuit de schema-therapie.

Nr. 6: Co-therapie, een uitdaging en een zegen

Door Charles Huffstadt en Mila Remijns

Wat is nodig voor een succesvolle co-therapie relatie? In deze interactieve workshop nodigen we co-therapeuten koppels uit in de groep stil te staan bij hun samenwerking; verder staan we stil bij de literatuur over dit onderwerp en komen mogelijke valkuilen aan bod. In de workshop komen de volgende onderwerpen aan bod: kennis uit de literatuur en wetenschappelijk onderzoek, voor- en nadelen van co-therapie, kenmerkende valkuilen in de samenwerking en tips om de samenwerking te verbeteren. Er zal gewerkt worden op basis van het materiaal dat ingebracht wordt door de deelnemers zelf.

Nr. 7: Ons lijf spreekt boekdelen: krachtig symboliseren in een Pessogroep

Door Dilène van Campen en Charlotte van der Kruijk

Tijdens deze workshop kunt u kennismaken met het gedachtegoed van Albert Pesso, die vanuit zijn ervaringen bij het opleiden van dansers, een therapie ontwikkelde die zijn fundament heeft in de lichamelijke beleving en lichamelijke interactie. Na deze workshop heeft u kennisgemaakt met enkele lichaamsgerichte Pesso-technieken. U krijgt de gelegenheid zelf aan den lijve te ervaren hoe krachtig deze methode werkt, hoe zij op een veilige manier het lichaam betreft in de therapie en hoe het lichaam haar eigen verhaal vertelt. Er wordt een selectie aan oefeningen gepresenteerd, die zullen aansluiten bij het thema van deze congresdag.

Nr. 8: De dynamiek van splingen en verzoenen in (teams binnen) GGZ-organisaties. Hoe vanuit inhoudelijke visie (met kennis van de groeps-dynamica) te blijven (be)sturen?

Door Helga Aalders en Ariëtte van Reekum

Het besturen en leiden van (onderdelen van) een GGZ-instelling vraagt om oog voor de maatschappelijke/externe dynamiek in parallel met de interne dynamiek van de organisatie. De workshophouders zullen van uit hun ervaring als bestuurder en inhoudelijk leidinggevende aan de hand van voorbeelden uit de praktijk laten zien hoe de principes van splinging en verzoening daarbij een rol spelen en dit de deelnemers ook aan de lijve laten ervaren. Daarbij zullen zij met name gebruik maken van het werk van Morris Nitsun en van Wilfred Bion. Deelnemers worden uitgenodigd vanuit verschillende rollen in organisaties mee te denken en te ervaren hoe in een organisatie samen te werken rondom de gemeenschappelijke (groeps)taak: goede zorg voor onze patiënten!

PERSONALIA vervolg

Lenny de Pooter, psychotherapeut.
Werkzaam bij De Viersprong.

Charles Huffstadt, psychotherapeut.
Werkzaam bij PsyQ te Den Haag en in eigen praktijk.

Mila Remijns, psychotherapeut, gz-psycholoog.
Werkzaam als docent voor de Parnassia Groep Academie en in eigen praktijk.

Dilène van Campen. Werkzaam als onderzoeker Anatomie en Neurowetenschappen bij UMC/VUmc.

Charlotte van der Kruijk, klinisch psycholoog, psychotherapeut. Werkzaam in eigen praktijk.

Helga Aalders, klinisch psycholoog.
Werkzaam bij GGZ Altrecht te Utrecht.

Ariëtte van Reekum, psychiater.
Is zelfstandig gevestigd en toezichthouder in de zorg.

KOSTEN

De kosten voor dit congres bedragen (inclusief lunch en borrel):

- € 250,- voor NVGP-leden.
- € 295,- voor niet NVGP-leden.
- € 145,- voor opleidingen (zie voor de voorwaarden: <https://www.groepspsychotherapie.nl/Congres.html>).
- € 145,- voor basispsychologen, sociotherapeuten en vaktherapeuten.

De kosten voor de preconference workshop bedragen (inclusief borrel):

- € 150,-
- € 125,- voor deelnemers die zich ook hebben ingeschreven voor het congres op vrijdag.

De preconference workshop op donderdag 26 maart vindt plaats van 12.30 tot 17.00 uur in Utrecht op de Boothstraat 7.

Inschrijving

U kunt zich voor het congres op 27 maart en voor de preconference workshop van 26 maart uitsluitend digitaal opgeven via onze website:

<https://www.groepspsychotherapie.nl/Congres.html>

Gelijktijdig maakt u het verschuldigde bedrag over naar NL64 INGB 0000 7199 66, t.n.v. NVGP, Maliebaan 87, 3581 CG Utrecht, onder vermelding van uw naam en "Congres NVGP 2020".

De definitieve indeling van de workshops geschiedt op volgorde van betaling. Bevestiging van de indeling van de workshops volgt in week 12 uitsluitend per e-mail. Wij verzoeken u zich tijdig in te schrijven en te betalen.

Annulering

Annuleren kunt u per email aan ons doorgeven vóór 6 maart 2020. Ná deze datum is annulering niet meer mogelijk. Wel heeft u dan het recht uw plaats door een ander te laten innemen. Bij annulering worden € 25,- administratiekosten in rekening gebracht. Reeds betaald inschrijfgeld wordt onder aftrek van deze kosten terugbetaald.

Accreditatie

FGzPt: geaccrediteerd met 8 punten.
NVGP: geaccrediteerd met 6 punten.
NVP: geaccrediteerd met 6 punten.
Stichting Register Vaktherapie: geaccrediteerd met 6 punten.
Accreditatie voor de NVvP is aangevraagd, maar nog niet bekend.

Secretariaat NVGP

Maliebaan 87
3581 CG Utrecht
tel.: [030 670 14 25](tel:0306701425)
e-mail: secretariaat@groepspsychotherapie.nl
<https://www.groepspsychotherapie.nl/>

Routebeschrijving

Antropia, Cultuur- en Congrescentrum
Hoofdstraat 8
3972 LA Driebergen
<https://www.antropia.nl/route/>

